

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného **A. K. pre prečin výtržníctva** podľa § 364 ods. 2 písm. b/ Tr. zák., s poukazom na § 138 písm. j/ Tr. zák. na neverejnom zasadnutí 17. februára 2011 v Bratislave, o návrhu predsedu senátu Krajského súdu v Prešove na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Tr. por. takto

r o z h o d o l :

Trestná vec obvineného A. K. vedená na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 4T 156/2010 a na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 7Nto 15/2010, **sa odníma** Okresnému súde Humenné i Krajskému súde v Prešove a **prikazuje sa Okresnému súde Žilina.**

O d ô v o d n e n i e :

Na Okresnom súde Humenné sa vedie proti obvinenému A. K. trestné konanie na podklade obžaloby okresného prokurátora, ktorú podal na okresnom súde dňa 15. novembra 2010 pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j/ Tr. zák., ktorej trestnej činnosti sa mal dopustiť na skutkovom základe, že

v priebehu dní 16. augusta 2010, 18. augusta 2010 a 19. augusta 2010 v obci U., v čase od 08.00 hod. do 15.00 hod. počas prác, ktoré vykonávali robotníci firmy T., na výstavbe plota na hranici pozemkov rodinných domov č. X. a X. v obci U., zo svojho pozemku pomocou hadice striekal vodu na robotníkov a takto im bránil vo vykonávaní prác, slovným prejavom hrubo urážal prítomné osoby, ako aj majiteľov rodinného domu č. X. manželov O., pričom dňa 19. augusta 2010 v čase okolo 12.30 hod. aj za prítomnosti policajtov pokračoval v tomto svojom konaní a nechcel od neho upustiť.

Trestná vec bola pomocou technických prostriedkov pridelená pod sp. zn. 4T 156/2010, na vybavenie do oddelenia samosudcu JUDr. Ivana Daňa, ktorý v písomnom vyjadrení z 29. novembra 2010 oznámil svoju zaujatosť v prejednávanej veci. Ako dôvod svojej zaujatosti uviedol, že v predmetnej trestnej veci na strane poškodených vystupuje JUDr. A. O., podpredseda Krajského súdu v Prešove, spolu so svojou manželkou. Poškodeného osobne pozná, pričom sa stretávajú pri rôznych pracovných príležitostiach. Z dôvodu osobných priateľských vzťahov s poškodeným oznámili svoju zaujatosť (§ 31 ods. 1 Tr. por.) i ostatní sudcovia okresného súdu.

Trestná vec obvineného bola 30. decembra 2010 predložená Krajskému súdu v Prešove na rozhodnutie o vylúčení sudcov prvostupňového súdu, kde sa vedie pod sp. zn. 7Nto 15/2010.

Predseda senátu krajského súdu, ktorému bola vec pridelená, predložil 10. februára 2011 spisový materiál Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky s návrhom na odňatie a prikázanie veci s poukazom na vyjadrenia všetkých sudcov krajského súdu. Z predložených vyjadrení (č.l. 141-146) vyplýva, že všetci sudcovia pôsobiaci na tomto súde poškodeného JUDr. A. O. osobne poznajú, nakoľko ide o ich bývalého kolegu, ktorý donedávna vykonával funkciu podpredsedu krajského súdu. Iba sedem sudcov tohto súdu vo vyjadrení uviedlo, že sa necítia byť vo veci zaujatými i keď poškodeného osobne poznajú.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní predloženého spisového materiálu zistil, že v posudzovanej veci sú splnené zákonné podmienky na tzv. delegáciu veci inému súdu toho istého druhu a stupňa v zmysle ustanovenia § 23 ods. 1 Tr. por., nakoľko bol pre takýto postup preukázaný dôležitý dôvod.

V posudzovanej veci niet sporu o tom, že podľa ustanovení § 15 a § 17 ods. 1 Tr. por. je vecne i miestne príslušným súdom na prerokovanie veci Okresný súd Humenné, z čoho vychádzal i okresný prokurátor, keď na tomto súde podal na obvineného obžalobu.

Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní veci rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený.

Inštitút odňatia a prikázania veci v zmysle citovaného zákonného ustanovenia znamená prelomenie ústavnej zásady, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) a je výnimočným opatrením. Uvedený inštitút možno aplikovať len vtedy, ak pre takýto postup existujú dôležité dôvody. Platná právna úprava pritom bližšie nedefinuje pojem „dôležité dôvody“ ale je nepochybné, že musí ísť o skutočnosti, ktoré sú svojou povahou výnimočné. Dôležitosť dôvodu pre aplikovanie tohto výnimočného opatrenia na zmenu príslušnosti súdu musí byť porovnateľná s významom ústavného princípu neodňateľnosti zákonnému sudcovi.

Súdna prax za dôležité dôvody považuje také, ktoré v konkrétnom prípade umožnia celkovo lepšie uplatniť základné zásady trestného konania a splnenia jeho účelu iným súdom toho istého druhu a stupňa, než súdom miestne príslušným. Takýmito dôvodmi sú predovšetkým okolnosti, ktoré zabezpečujú náležité zistenie skutkového stavu veci v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, výchovné pôsobenie konania a čo najrýchlejšie, avšak zákonné a spravodlivé prerokovanie a rozhodnutie veci. Za dôležité dôvody v zmysle citovaného zákonného ustanovenia treba podľa ustálenej súdnej praxe považovať aj zistenie takých skutočností, ktoré pre svoju závažnosť môžu opodstatňovať vznik pochybností o nezaujatosti príslušného súdu, znamenajúcej napokon vylúčenie všetkých sudcov príslušného súdu vrátane predsedu i podpredsedu z rozhodovania.

Z ustanovenia § 31 ods. 1 Tr. por. vyplýva, že z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca, prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Podľa ustálenej súdnej praxe sa pomerom k prejednávanej veci rozumie, že uvedený orgán alebo jemu blízka osoba boli poškodení prejednanou trestnou činnosťou a pomerom k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka a k ďalším osobám uvedeným v citovanom ustanovení sa rozumie, že je k uvedeným osobám najmä v pomere príbuzenskom, švagrovskom, druha a družky, prípadne vo vzťahu úzko priateľskom alebo nepriateľskom. Osobami, ktorých sa úkon priamo dotýka, sú najmä strany trestného konania.

Účelom tohto ustanovenia o vylúčení orgánov činných v trestnom konaní, teda i sudcu, je upevniť dôveru účastníkov konania i verejnosti v nestrannosť postupu orgánov činných v trestnom konaní. Preto je nevyhnutné zaistiť, aby sa na rozhodovaní nepodieľal sudca, ktorý má k prejednávanej veci alebo k vyššie uvedenému okruhu osôb taký vzťah, ktorý môže objektívne vzbudiť pochybnosť o jeho spôsobilosti rozhodovať nestranne. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že pojem nestrannosť súdu má dva aspekty. Nestačí, že samotný sudca sa subjektívne necíti byť zaujatý vo vzťahu k účastníkom konania alebo k veci samotnej. Subjektívna nestrannosť sudcu sa totiž prezumuje, až kým nie je preukázaný opak.

Na druhej strane objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu ale podľa objektívnych skutočností. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút, či funkcie, ktoré zastával. Z čoho vyplýva, že nestrannosť sudcu sa musí objektívne javiť aj v očiach verejnosti a najmä strán trestného konania a predovšetkým obvineného.

V posudzovanej veci najvyšší súd nemá dôvod pochybovať o tom, že menšia časť sudcov krajského súdu (celkovo 7) sa subjektívne necíti byť zaujatá, hoci poškodeného JUDr. A. O. poznajú ako svojho bývalého kolegu. Objektívne však nemožno zabúdať na skutočnosť, že poškodený JUDr. A. O. pôsobil dlhšiu dobu vo funkcii podpredsedu Krajského súdu v Prešove, kam prešiel pri reorganizácii súdov z Krajského súdu v Košiciach. Poškodený z titulu svojej funkcie prichádzal do styku nielen so všetkými sudcami krajského súdu ale aj sudcami Okresného súdu Humenné, pričom s mnohými z nich mal nadštandardné vzťahy. Od 1. decembra 2010 má JUDr. A. O. prerušený výkon funkcie sudcu, čo však nič nemení na skutočnosti, že v posudzovanej trestnej veci má procesné postavenie poškodeného, teda konaním príslušného sudcu môžu byť dotknuté i jeho práva resp. povinnosti.

Zistiac uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v posudzovanej veci sú dané závažné dôvody k tomu, aby predmetná trestná vec bola podľa § 23 ods. 1 Tr. por. odňatá príslušnému súdu a prikázaná na rozhodnutie inému miestne i vecne príslušnému súdu mimo obvod Krajského súdu v Prešove. Uvedeným postupom sa podľa názoru najvyššieho súdu zabezpečí potrebná objektívnosť a nestrannosť konajúceho súdu. V neposlednej miere sa uvedeným postupom predíde prípadným námietkam zo strany

obvineného, ktorá skutočnosť môže v konečnom dôsledku viesť ku skorému ukončeniu celého trestného konania.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky návrhu predsedu senátu Krajského súdu v Prešove vyhovel, odňal trestnú vec obvineného Okresnému súdu Humenné i Krajskému súdu v Prešove a vec prikázal na prerokovanie a rozhodnutie Okresnému súdu Žilina. Tomuto okresnému súdu podľa zistenia senátu najvyššieho súdu bola prikázaná v zmysle § 23 ods. 1 Tr. por. i ďalšia trestná vec obvineného (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. januára 2011, sp. zn. 2Ndt 19/2010), ktorý súd bude môcť o všetkých trestných veciach obvineného vykonať spoločné konanie v zmysle § 18 ods. 1 Tr. por.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustná sťažnosť.

V Bratislave 17. februára 2011

JUDr. Juraj K l i m e n t , v. r.
predseda senátu

Vypracoval : JUDr. Peter Szabo

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová